

Försättsblad Prov Original

Kurskod	Provkod	Tentamensdatum
S V 0 4 7 G	M 2 0 0	2 0 1 8 - 0 3 - 2 8
Kursnamn	Svenska språket GR (A), Svenska för ämneslärare 1	
Provnamn	Språkbeskrivning	
Ort	Sundsvall	
Termin	V18	
Ämne	Svenska språket	

MITTUNIVERSITETET
 Avdelningen för humaniora
 Elzbieta Strzelecka
 010 142 81 75

Svenska språket GR (A)
 Svenska för ämneslärare 1,
 Språkbeskrivning, 7,5 hp

Den 28 mars 2018
 kl 14.00–18.00

Tentamen består av två delar. Den första omfattar huvudsakligen morfologi och semantik, den andra syntax, ordföljd och informationsstruktur. Skrivningen ger maximalt 100 poäng fördelade på 50 poäng per del. För ett godkänt resultat krävs minst 64 % på varje del, dvs. minst 32 poäng per del. Vid underkänt på en av delarna tenteras endast denna om.

Försök att svara utförligt, men ändå kortfattat på frågorna. **Skriv INTE på baksidorna! Använd vid behov lösa blad.** (Texten är hämtad ur boken *Språktypologi och språksläktskap* av Lars-Gunnar Andersson, 2001, s 38.)

Inga hjälpmedel är tillåtna.

LYCKA TILL!

1. Figuren nedan kallas för vokalfyrsiding. Den används för att visa var i munnen som vokalerna bildas. Tänk dig nu att du har läpparna åt VÄNSTER. Rita in i vokalfyrsidingen:

(4 p)

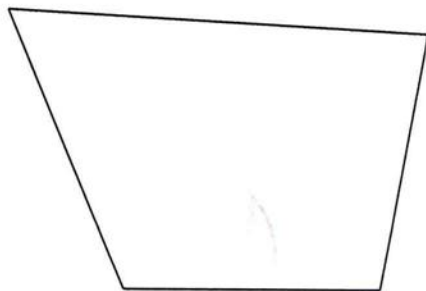
a)

Läget för vokalen /a/ i till exempel *katt*

Läget för vokalen /i:/ i till exempel *bit*

Läget för vokalen /u:/ i till exempel *ko*

Läget för vokalen /e:/ i till exempel *fel*

Läppar åt detta håll

- b) Ange kriterier som används för att beskriva vokaler och sätt figuren ovan i relation till dessa kriterier.

2. Skissa ett semantiskt fält för MUNTlig KOMMUNIKATION. Ange minst sex verb som har samman med detta begrepp. Försök beskriva semantiska likheter och skillnader mellan dessa verb. (3 p)

3. Ge egna exempel på ordpar som illustrerar a) synonymi, b) homonymi. Ett av orden i varje ordpar ska hämtas från texten *Språktypologi och språksläktskap*. (2 p)

4. Förklara och ange exempel, gärna från texten *Språktypologi och språksläktskap* (4 p)

a) skillnaden mellan preposition och adverb.

b) skillnaden mellan adjektiv och particip.

5. Vad menas med kongruensböjning? Förklara och illustrera med mins två exempel tagna ur texten *Språktypologi och språksläktskap*. (3 p)

6. I textudraget nedan finns flera verb. Sortera samtliga verb i grupper av finita och infinita. (4 p)

Det finns många språk i världen. Hur många vet vi inte. Osäkerheten beror till viss del på att vissa områden i världen är bristfälligt undersökta, men framför allt beror osäkerheten på att det är svårt att enas om hur man skall räkna.

finita verb:

infinita verb:

7. Visa hur följande ord är uppbyggda. Benämnn varje morfem. Använd gärna trädidiagram. (Dela upp ordet i morfem, notera under varje rotmorfem vilken ordklass det tillhör och vid varje avledningsmorfem om det är ett prefix eller ett suffix, ange tydligt om det rör sig om en avledning eller en sammansättning. Markera även böjningsmorfem.) (4 p)

o s ä k e r h e t e n

s p r å k b e s k r i v n i n g a r

8. Skriv följande ord i den form som anges.

(2 p)

<i>räkna</i>	supinum	
<i>svårt</i>	komparativ	
<i>gör</i>	preteritum	
<i>områden</i>	bestämd form singularis, genitiv	

9. Ange vilken ordklass de understrukna orden i texten nedan tillhör. (Som ordklassbeteckning räknas: substantiv, adjektiv, pronomen, artikel, räkneord, verb, particip, adverb, verbpartikel, preposition, konjunktion, subjunktion, infinitivmärke, interjektion.) (19 p)

- 1 Det finns många språk i världen. Hur många vet vi inte. **Osäkerheten** beror till viss del på att vissa områden i världen är bristfälligt undersökta, men framför allt beror osäkerheten på att det är svårt att enas om hur man skall räkna. Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra. Vi räknar exempelvis svenska, danska och norska som tre olika språk men dalmål, gotländska och pitemål som tre dialekter av svenska. Och så gör vi trots att de språkliga skillnaderna och förståelsesvårigheterna mellan de tre svenska dialekterna i sina traditionella former säkerligen är större än skillnaderna mellan de tre nordiska standardspråken.

<i>hur</i>	_____	<i>att</i>	rad 3	_____
<i>undersökta</i>	_____	<i>så</i>		_____
<i>men</i>	_____	<i>att</i>	rad 5	_____
<i>mellan</i>	_____	<i>sina</i>		_____

- b) Ge belägg på följande företeelser ur texten ovan. Ange **ett** (och endast ett) exempel på varje företeelse och den rad där det förekommer.

adverb	_____	rad _____	bestämd fristående artikel	_____	rad _____
konjunktion	_____	rad _____	subjunktion	_____	rad _____
prepositionsfras	_____	rad _____	nominalfras	_____	rad _____

- b) Precisera det ovan fetstilta substantivet *osäkerheten* beträffande genus, numerus, species och kasus

- c) Ange tempus för verbfrasen *skall räkna*.

- d) Ange vilken sorts fraser följande uttryck utgör.

mellan dialekt och språk _____

skillnaderna mellan de tre nordiska språken _____

svår att dra _____

10. Vilka tre kriterier brukar man använda man för att definiera ordklasser? Vilket kriterium brukar man använda i skolan då man talar om ordklasser? Resonera lite kring detta. (2 p)

11. Det är skillnad mellan att ha kunskap **i** språk och kunskap **om** språk. Förklara vad som menas med det. (3 p)
Måste man ha kunskaper om språk för att skriva bra texter? Ge ett resonerande svar.

12. Konstruera meningar där ordet *så* tillhör de ordklasser som efterfrågas:

- a) En mening där *för* är en konjunktion.
- b) En mening där *för* är en preposition.
- c) En mening där *för* är ett verb.

13. Ta ut primära satsdelar i nedanstående meningar. (När du har fått in alla ord i någon satsdel behöver du **inte** gå vidare och analysera inne i satsdelarna.) Använd inga förkortningar.

- a) *Det finns många språk i världen.*
- b) *Hur många vet vi inte.*
- c) *Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra.*
- d) *Bakom varje sådan uppgift ligger det en mängd antaganden.*

14. Gör en fullständig analys av nedanstående mening. Ange såväl primära som sekundära satsdelar. (3 p)

Den mest omfattande skattningen av antalet språk i världen finns

i boken Ethnologue, Languages of the World, som kommer i ny upplaga med några års mellanrum.

15. Språket är ett hierarkiskt system där små delar ingår i större. Beskriv skillnaden mellan en fras, en sats och en mening. Illustrera med exempel från texten *Språktypologi och språksläktskap* (3 p)

16. a) Stryk under samtliga bisatser i nedanstående text., förstgradsbisatser med ett enkelt streck, andragsgradsbisats med dubbelt streck osv. Stryk under alla ord som hör till respektive bisats. OBS! (10 p)
Poängavdrag ges för understruken, felaktigt klassificerade strukturer.

b) Ringa in alla huvudsatser med omvänd ordföljd.

Det finns många språk i världen. Hur många vet vi inte. Osäkerheten beror till viss del på att vissa områden i världen är bristfälligt undersökta, men framför allt beror osäkerheten på att det är svårt att enas om hur man skall räkna. Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra. Vi räknar exempelvis svenska, danska och norska som tre olika språk men dalmål, gotländska och pitemål som tre dialekter av svenska. Och så gör vi trots att de språkliga skillnaderna och förståelsesvårigheterna mellan de tre svenska dialekterna i sina traditionella former säkerligen är större än skillnaderna mellan de tre nordiska standardspråken. Detta illustrerar att annat än språkliga skillnader är avgörande för hur man räknar språk. Det är det faktum att Sverige, Danmark och Norge är tre olika länder med egna skolmyndigheter och skriftspråkstraditioner som gör att vi talar om tre olika språk. De tre språken har olika ordböcker, grammatikböcker och andra typer av språkbeskrivningar.

17. Ange satsdelsbeteckning för de understrukna leden i textavsnittet nedan.

(3 p)

Det finns många språk i världen. Hur många vet vi inte. Osäkerheten beror till viss del på att vissa områden i världen är bristfälligt undersökta, men framför allt beror osäkerheten på att det är svårt att enas om hur man skall räkna. Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra. Vi räknar exempelvis svenska, danska och norska som tre olika språk men dalmål, gotländska och pitemål som tre dialekter av svenska. Och så gör vi trots att de språkliga skillnaderna och förståelsesvårigheterna mellan de tre svenska dialekterna i sina traditionella former säkerligen är större än skillnaderna mellan de tre nordiska standardspråken.

det

vet

osäkerheten

till viss del

svår att dra

trots att de språkliga skillnaderna och förståelsesvårigheterna mellan de tre svenska dialekterna [...] är större än skillnaderna mellan de tre nordiska standardspråken

(6 p)

18. Vanliga inlärarfel (andraspråksfel) är brott mot följande regler: FV-2 (det finita verbet står på andra plats i huvudsatsen), BIFF (i *Bisatsen står Inte Före det Finita verbet*), HEFF (i *Huvudsatsen står inte Efter det Finita verbet*) samt regler om bestämdhet, kongruens och tempus. Förklara så noggrant som möjligt minst tre regler som skribenten har brutit emot i texten nedan och ge minst ett exempel från nedanstående text på varje regel du förklarar!

Vår roligast resan var den resan till Kiruna i januari. Studentkår på Mittuniversitet har organiserad den resan. Inte bara många studenterna från Sundsvall, men också några studenterna från Östersund reste tillsammans med oss från Sundsvall. Så där jag träffade några Erasmusstudenter från Östersund. Det var mycket rolig. Vi har åkt tåget och bussen till Kiruna. Det har varit en lång resa och därför vi åkte över natten. På tåget jag kunde sova, men på bussen jag kunde inte sova, eftersom bussen var inte bekväm. I Kiruna har vi bott på vandrarhemmet, eftersom det var billigaste. Den första dagen i Kiruna vi har åkt till gruvan. Sen vi åt pizzan tillsammans och det var roligt. Vägen tillbaka kände jag inte vara så lång.

1.

2.

3.

